

10/38

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

CADA NÚMERO **5** CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.

Números atrassats: 10 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga.
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pesetas 1'50
Cuba, Puerto-Rico y Estranger, 2'50.

¡EN GUARDIA!

—¿Qué fa, don Valeriá? Miri que la cosa está que bull.
—Espero que vessi.

LOS LLIBRETS

ada maestrillo tiene su librito.

No podia deixar de tenir el seu el general López Domínguez.

L'altre dia va obrir-lo y 'ns va ensenyar un capítol titulat: «La concentració democrática.» La recepta es molt senzilla: que tots els demòcratas s'uneixin y que

's llansin decidits á procurar la salvació d'Espanya. Lo general López Domínguez ha olvidat un petit detall: determinar la base dels treballs democráticos. Declarar de una manera terminant si la democracia ha de cultivar lo camp estéril de la monarquia ó ha de anar en busca de unas terras verges mes fecundas.

Aquí está 'l quid de la qüestió. La concentració democrática dintre de l'actual monarquia es treball perdut. No s'alian el foc y l'aygua; no s'armonisan la llum y la fosca.

Tampoch un regimen de privilegi pot conciliar-se ab un sistema de govern directament emanat de la voluntat del poble. De soberania verdadera no pot havern'hi mes que una: ó la del rey ó la de la nació.

La saturació del esperit democrátich en las vellas institucions ha sigut lo fracás de's fracassos. Ni la monarquia ha conseguit democratizarse, ni la democracia ha pogut donar los fruyts que hauria produhit de haver-se desarrollat en son terreno propi y en una atmósfera pura y adecuada.

Als privilegis de la monarquia s'ha sacrificat tot: l'honor de molts homes que inconsideradament varen prestarse á servir-la, quedant desde aquell moment marcats ab l'estigma de l'apostasia. Lo general López Domínguez n'ha de conèixer alguns de aquests homes: si no se li acut qui poden ser, colouis davant del mirall y 'n veurá un.

La monarquia—vella cortesana—va procurar encadenarlos ab lligams d'or. Per salvar las apariencias els va permetre donar cert matís democrátich á las lleys de la nació, ab la condició empero de no cumplirlas, de falsejarlas, d'escarnirlas. Els va oferir els goigs y las satisfaccions del poder. Els va sustreure á la influencia dels ideals purs. Els va anular.

Y avuy que ha vingut l'hora de las grans desdixas; quan la patria ha quedat horriblement mutilada y empobrida; quan las vellas institucions cruixen y amenssan desplomarse, aquells homes encare duptan, encare vacilan, sense sentir un moviment de cor que 'ls obligui á entonar un fervorós confiteor.

Els, postrats de genolls davant del país, y picantse 'l pit, haurian d'exclamar:

«Confessém lo nostre error: sols la democracia pura pot salvar á Espanya, y la democracia es de tot punt incompatible ab la monarquia. ¡Visca la República!»

¿Per qué no dona aquest crit lo general López Domínguez?

Un altre general hi ha que té també 'l seu libret.

No 'a encare tres senmanas que va obrir-lo en lo Senat, per certa página que comprén l'història de las moltes vegadas que l'exèrcit ha salvat á la nació.

Lo general Weyler doná mostrars de una gran perspicacia mostrant aquella página del seu libret, en una ocasió tan oportuna, y parlant del estat actual de las cosas tan paregut al qu' en altres moltes ocasions produhí en lo nostre país la fraternisació de las tropas ab el poble.

Pero fora d'aixó no ha fet res mes.

Lo seu libret, que sens dupte conté un gran número de capítols sumament instructius, ja no l'hem tornat á veure mes. Probablement se l'haurá entaforat en lo mes fondo del infern de la levita de uniforme.

L'altre dia arribava á Barcelona. Fàcil li hauria sigut recullir una manifestació popular y va evitar-la. De l'estació de Fransa 'n va fugir com si l'empaytessin. Sense parlar, semblava dir:—No estich per compromisos.

No obravan certament aixís los generals com en Prim, á qui degué Espanya la llibertat en horas de perill. Ells sabian posar, en moments crítichs, tota la carn á la graella. Eran la locomotora que impulsava 'l tren de la Revolució: á ser lo furgó de qu'a no s'hi resignavan. Per acceptar aquest paper valian massa, y s'estimavan en lo que valian.

En lo moment d'embarcarse 'l general Weyler en lo vapor de Palma, un ciutadà va encaixar ab ell dihentli:

—General: la patria l'espera.

Y ell va respondre:

—Jo espero á la patria.

Resposta desconsoladora, que implica una passivitat, negació de tota iniciativa, que 'ns obliga á dir:

—Donchs ja podém esperar sentats.

Y en efecte: aixís esperant no adelantarem un pas. Y 'l general Weyler tot lo mes armará la de Sant Quintí... de Mediona!

LAS CIGARRERAS DE MADRID DAVANT DE 'N SILVELA

Puig tot el poble 'ns apoya y reconeix nostre dret,

¡oh don Paco, feu que 'ns pagin el nostre estripat bitllet!

A l'Espluga de Francolí, un comissionat de apremis anava á realisar uns embarchs. Lo poble en massa s' amotina. La seva actitud imponent obliga á retirar-se á la forsa pública. Y aquell funcionari de la hisenda, aquell bras de 'n Villaverde, cau mort de tres punyaladas.

Acut la justicia á l'Espluga á instruhir diligencias criminals, y 'l poble en massa 's nega á declarar.

¡Oh! La desesperació del poble es terrible. Quan romp lo fré de la seva paciència, no hi ha medi de subjectarlo.

També 'l poble miserable té 'l seu libret. Els de l'Espluga 'l van obrir per la página que porta escrit aquell vell refrá: «Qui pert el seu pert el seny.»

¡Qui pert el seu pert el seny!... ¡Qui sab si aquest proverbi será 'l lema de la próxima revolució!...

P. K.

LO DE MONTJUICH

¿Quan vidrá la justa y santa revisió del procés de Montjuich?

El país la reclama, y 'l govern fá l'orni. No li arriba ni li arribará may l'hora de realisar un acte de justicia que 'ns coloi en lo lloch digne davant del mon civilisat.

Es una crueltat y una vergonya lo que passa. L'altre dia un periódich publicava una manifestació de quatre penats de Melilla, que mereix ser conegut.

«Se 'ns diu que dintre de poch serém indultats. Ens avergonyim sols al pensar que per semblant acte 'ns pogan treure de presidi. L'indult no 'l volém, ni podem acceptarlo. No volém gracia, volém justicia. Volém sortir de aquest tenebrós procés tal com hi entrarem: exemps de tota culpa: que tot lo mon ho veja. Volém que 's fassa justicia, perque en lo successiu no 's pogan cometre actes tan infames y cobarts com los realisats ab las nostres personas. Y que 's destrueixi per sempre mes aqueixa máxima infame de que la justicia es infalible. Y que quedi assegurada la tranquilitat y la llibertat del poble pera 'l dia de demá.

«Preferim morirnos de anèmia en aqueix infern en que vivim ó transgir un punt ab los nostres butxins. Res ens importa sacrificar la nostre vida en bé de la justicia. Mes estimém la dignitat que la vida: per damunt de nostres caps s'alsa l'humanitat y l'hermós ideal de la justicia.»

Mentida sembla que aquestas veus sentidas no arribin al fons del cos dels que están en lo deber de no permetre subsistèixi per mes temps una iniquitat tan monstruosa.

Si 'l govern creu que 'l procés de Montjuich está ben fallat, tinga la franquesa de declararho aixís y disposis á arrostrarne las conseqüencias.

Callar es una cobardía. Mantener las cosas en lo present estat de incertitut, es una verdadera infamia.

J.

BATALLADAS

L'Brusi s'ha fet digne de l'admiració de tots e's cataláns, al disculpar y aplaudir las barbaritats comesas per la policia del hermano Sanz y Escartín.

Per l'Avi Brusi no hi ha mes lley, ni mes dret, ni mes ideal que 'l principi de autoritat. No hi vol dir res que l'autoritat desbarri: no hi vol dir res que siga cruel é

inhumana. Tot lo qu' ella fa per ben fet queda. Si á un ciutadà pacífich els cafes de la policia li rompen un bras ó bé una cama, no té de afegirse per tan poca cosa. Pot cridar á un metje que li amputi, y anarse'n després á oferir-lo com una presentalla, en los altars de l'autoritat, ab lo qual guanyará la pública admiració.

Per aixó 'l Brusi ha recordat molt oportunament que 'ls polissóns inglesos tenen el bras mes dur que 'ls polissóns de Barcelona, com volgentlos dir:—Ja cal que feu forsa gimnástica, pera posar á Barcelona, en materia de pinyachs, al nivell de l'Inglaterra.

Per supuesto que 'l Brusi pensa aixís únicament quan son els seus els que manan.

O sino recordin que al any 73 l'autoritat republicana va posarli una multa, y era tal la seva desesperació y la seva ira, y espeternegava ab tanta furia qu' en lo carrer de la Llibreteria no semblava sino que hi hagués estallat un terremoto.

De manera que quan ell reb, lo principi de autoritat se li torna la ff del mon.

En Villaverde se 'n ha anat á pendre las ayguas á Zaldivar, haventse'n emportat allí personal suficient pera seguir despatxant los assumptos del seu ministeri.

Ja poden tremolar els contribuyents. Las ayguas de Zaldivar son purgants, y fan una gana que no 's calma ab res. Quan comensi á devorar no ha de deixarne res, ni 'ls ossos.

Al estiu del any 73 en plena República feya tanta calor ó mes que al any 99 en plena monarquia restaurada.

Y no obstant las Corts republicanas permanesquen obertas, sense que faltés un sol diputat á la llista. Ab mes ó menos acert treballavan tots los diputats pel bé de la patria. Ab mes ó menos fortuna 's desvivian per salvarla.

En cambi las Corts de 'n Silvela no han pogut resistir la temperatura de Madrid y 'ls diputats se 'n han anat á xalarse pels passos frescos y pels balnearis.

Als qu' en lo successiu s'atreveixin á mal parlar de las Corts republicanas del any 73, se'ls haurá de dir que no tenen vergonya.

Per drets passius á las classes militars, Espanya satisfá anualment 46 milions de pessetas.

Ni Fransa, ni Inglaterra y Russia juntas pagan tant.

Vivim en un cementiri, y en ell estém enterrats ab un tou de morts á sobre que no 'ns deixan alsá 'l cap.

Quedém en que á Santiago de Cuba no va passar res que no degués succehir. L'abandono, la mala organizació de las forsas, la derrota, la rendició y tot lo demés sigueren cosas naturals, fatals, inevitables.

Aixís ho acaba de declarar lo Consell Suprém de guerra absolvent á tots los processats. Tots van cumplir ab el seu deber.

Está molt bé. Ara sols falta que 'l país se decideixi á cumplir ab el séu.

¿De quina manera?

Procurant ser amo dels seus destins, sense contrast, ni limitacions y organisant tots los serveys públics seriament y á la mida de las sévas necessitats.

Si necessita un exércit, constituheixil; pero sense tenir en compte res mes que la defensa de la patria.

L' exércit de la monarquia va quebrar á Cuba y á Filipinas... y com si no n' hi hagués prou ab la quiebra ha lograt gosar las ventatjas de la impunitat.

La Sentencia del Consell Suprém de guerra es un dato més en demostració de que per Espanya no hi ha salvació possible dintre del actual ordre de cosas.

El senyor ministre de Marina 'ns va resultant un tipo d' ópera cómica.

¿No saben ara quina ocurrencia li ha vingut? Reunir tota la *esquadra* y enviarla als mars del Nort d' Europa... perquè las nacions extranjereras la vejin y l' admirin.

Si jo fos de 'n Cámara, qu' es el designat pera manar aquesta expedició *barbaazulesca*, m' encararia respectuosament ab el ministre y li diria en bonas paraulas:

—Home, no 'm fassi rodá ab aquest munt de carronyas: ¿quina necessitat hi ha d' aná á ensenyar las vergonyas?

En Silvela, en un acte d' expansió, trobantse á San Sebastián, va dir:

«La conducta del gobierno por lo patriótica é inteligente ha salvado á España de una intervención de que estaba muy amenazada.»

Casi arribo á creure qu' en Silvela te rahó. Mentres governi no hi ha perill que las potencias se decideixin á intervenir en los nostres assumptos.

¿Saben per qué? Per no tenir que tractar ab un home tan fátuo com ell.

Avís PARTICULAR. Conti lo senyor *Caspio* ab la nostra absoluta reserva; pero entengui que sense concedirnos la entrevista que li demaném, es impossible tirar endavant.

CARTAS DE FORA. —*Amposta.* —Lo mossén d' aquest poble ha inventat un curiós sistema pera evitar que la rassa liberal se propagui. Quan s' entra de que un jove de ideas avansadas pensa casarse ¿ell qué fa? Se 'n va immediatament á casa dels pares de la noya triada pel jove, y 'ls posa un cap com uns tres quartans ponderantlos los defectes y la poca religiositat del pretendent. La culpa, per xó, no es del ensotanat, sino dels pares que tenen prou tragaderas per escoltar las sevas insustancials arengas y seguir los seus disbaratats consells.

Banyolas. —Avuy á la nit tindrà lloch en aquesta localitat un gran *meeting* de protesta contra 'l procés de Montjuich, en el qual hi pendrán part alguns oradors de Barcelona.

Capellades. —També aquest poble ha volgut aixecar la seva veu demanant la revisió del tristement famós procés que tan ens ha perjudicat als ulls del mon. Presidit pel Sr. Colom, diumenje se celebrá un *meeting* popular que 's va veure immensament concorregut, y en el qual feren us de la paraula combatent las infamias de Montjuich los senyors Bula y Aguilar y la senyora Lopez de Ayala, que arrebataren al poble ab la seva eloqüencia. Al final va ferse una capta á favor dels presos que produhí 60 pessetas.

Piera. —Ara si qu' estém divertits. Desde que ha arribat lo nou mestre d' estudi senyor Manubens ó Manu-d'ontvens, los elements beatos no s' entenen de feyna tirant plans y combinant projectes pera fomentar la industria de la llana. Lo nou mestre fa un mes qu' es aquí y d' aquests 30 dias n' ha passat lo menos 29 y mitj á l' iglesia. Ara 's diu que 's tracta de fundar un *Centre catòlich*, del qual lo Sr. Manubens será 'l membre principal. Endavant las atxas: si 'l rector pensa aprofitarse de l' arribada d' aquest carca per fer de las sevas, cregui que li sortirà 'l tret per la culata, perquè 'l dia de la inauguració del tal Centre nosaltres farém venir un quadro de flamenca y tot lo que convingui, y á veure qui riurá més.

En lo Círcul Republicá Nacional (del Poble Nou) se celebrá diumenje 'l *meeting* convocat per la Societat de paletas de Barcelona y 'ls seus contorns. Feren en ell us de la paraula los companys Oliver, Lluhi, Iglesias, Valls y Guitart, abogant tots per l' associació com únic medi de contrarestar los esforços opressors de la burguesia. Los companys de treball que vulguin associarse poden inscriures en los punts següents: Barcelona, Riereta, 17. —*Sant Martí*, S. Joan de Malta, 12, según —*Gracia*, Casino de la Son. —*Sant Andreu*, Riego, 5. —*Horta*, Guardiola. —*Sans*, frente al Vapor Vell.

LO TRIUNFO DE LA IGNOCENCIA

(AUCA SENSE NINOTS)

Quan Santiago 's va rendir tot lo món se 'n va escriuixir. —¿Qué dimontri haurá passat? deya 'l poble, alborotat. ¿No hi havia municions? ¿No tenia prou canons? ¿No contavan ab el Morro? ¿No 'ls podían dar socorro? —«Paciencia—deyan els diaris: no volguén fer calendaris. En Blanco 's troba á l' Habana y desde allí ordena y mana.

A Santiago hi ha en Toral, que també es bastant com cal.

Y quan la plassa ha cedit, seria... qu' estava escrit.

El Govern feya 'l pagés sense moures ni dir res.

Pero tant vam exclamarlos que al últim va preguntarnos:

—«Digas, poble soberá, ¿qué voldrias? Parla clá.»

¿Consideras un mal trago la rendició de Santiago?

Jo també, pero esperém; tart ó aviat ho aclarirém.

Y 't juro que si hi ha taca, se rentará ab such d' estaca.»

Arriba en Toral d' allá y 'l govern lo fa tancá.

—«¡Hola hola!—diu la gent: no comensa malament.»

Pero en Blanco vé al darrera y á aquest ja no 'l enxiquera.

—«¡Ay!—pensém tots:—¡Cucurulla! Aixó sembla que s' embulla.»

Lo suprém al cap d' un mes reb ordre d' obri un procés.

Vinga extendre apuntacions y pendre declaracions.

El tribunal ¡si traballa per separá 'l gra y la palla!

Hi ha dias que no va al lloch y altres dias... que tampoch.

Pero 'l fil segueix filantse y 'l procés avansa, avansa...

En un mes s' han embrutat mil fulls de paper sellat.

Y tres senmanas després se n' en brutan mil fulls més.

Ab lo qual el paperayre ¡no hi disfruta poch ni gayre!

Los qu' están ben enterats explican atrocitats.

Contan que la rendició no té excusa ni perdó.

Que 'l sumari diu clá y net que alló va sé un 'bunyolet.

Que algún general d' altura quedará com un criatura.

Y que á Ceuta aviat haurán d' amanir *cellas* en gran.

Per fi ab magestosa pausa vé 'l dia en que 's veu la causa.

¡Fills de Deu, quina sorpresa per tota la gent entesa!

Res de tot lo propalat es ni ha sigut may vritat.

La rendició de Santiago es cert que va sé un estrago.

Pero del lance, es segú, no 'n té la culpa ningú.

La ciutat se va rendi senzillament perquè sí.

Y ni en Blanco ni en Toral son responsables del mal.

Lo qual que ha acabat 'l historia y aquí pau y després gloria.

Celebrém en conseqüencia lo triunfo de la ignocencia. Aplaudim de bona fe que tot no haja sigut re. Y paguem sens més rahons las novas contribuciones.

C. GUMÁ.

L' ONADA CLERICAL

Cansada d' esperar, la pandilla ultramontana tracta d' adelantar uns quants passos més en son camí de dominació y embutiment, y de tant en tant pren el pols á alguna localitat pera veure com está 'l terrenó.

Ara ha mirat de pèndrel á Castelló de la Plana y ¡viva Deu! que la proba li ha surtit lluhida.

—¿Cóm ho farém—varen dirse 'ls hipócritas d' aquella ciutat—cóm ho farém pera imposarnos als elements avansats que dirigeixen el poble?

¿Cóm? Cantantlos públicament un *trágala* estrepitós y solemne.

Y 'l *trágala* per ells ideat fou un cor de Jesús, ab una inscripció que deya *Reinaré*, que cada beato de Castelló colocá descaradament á la porta de casa séva.

Los liberals reculliren el guant y sense vacilar un moment arrancaren todas las *marcas* jesuíticas que trobaren en la vía pública.

—¡Profanació! ¡Sacilegi!—van cridar los clericals, que no buscavan altra cosa qu' escándol. Y baix pretext de desagrarivar á Jesús de l' ofensa que 'ls *arreja-cors* li havian inferit, organisaren una manifestació mistich-profana que 'l diumenje havia de portarse á cap.

¡Pobres llops disfressats ab pells d' ovella! No fou mala la manifestació que 'l poble va dedicarlos. La tunda que 'l remat reaccionari va endursen es de las que forman época... y deixan blaus. Los beatos provocaren é insultaren al poble y aquest no tingué més remey que contestar als seus raigs de cóssas ab unas quantas réplicas de bastó.

La maniobra del cor de Jesús els ha sortit per aquesta vegada un *poquito desigual*. El *Reinaré* del escut carcatòlich no ha tingut éxit. Potser si que *reynará* algún dia, pero lo qu' es á Castelló de la Plana... per ara sembla que son verdas.

MALS SÍNTOMAS

A la odiosa historia de la contribució de consums s' hi ha anyadit un' altra página sangrenta.

Va ser á Espluga de Francolí, lo penúltim divendres. Aquella població, avants floreixent, está avuy arruinada. La filloxa, las malas cullitas y otras calamitats han agostat las sevas forsas, y atrassada pel cupo de consums d' un gratat de trimestres, lo govern volgué cobrar en un dia lo que 'l poble no ha pogut pagar en alguns anys.

Hi enviá un comissionat d' apremis, qui 's presentá á la Espluga acompanyat d' un carro destinat á endursen los objectes embargats als deudors.

Al saberho 'l poble s' amotina, pega foch al carro, exigeix al comissionat l' entrega dels recibos, aquest s' hi nega, la multitud lo persegueix tirantlo per l' ull de la escala d' una casa ahont s' ha refugiat, y als pochos moments lo cadavre del cobrador jau extés en mitj de la vía pública.

Aquest es el fet, despulrat de comentaris. ¿Sabrá veure 'l govern en aquest terrible acte de violencia lo que realment hi ha?

¿Tindrà prou clarividencia per comprendre que 'ls pobles, posats al extrém de la desesperació, embesteixen de cego, considerant pot ser que tant se val morir de gana com d' un'altra cosa?

No deurém tardar en saberho.

un estafermo policíach dels que la senmana passada las va empendre á garrotadas ab els pobres quintos, li preguntavan:

—¿Qué 'us feyan aquells pobres xicots per pegarlos de una manera tan bárbara?

Y ell va respondre:

—No res; pero com deyan que *havían d' entrar en caixa*, 'ls hi donavam un cop de má.

A l' arribada de 'n Durán y Bas, varem veure en l' estació algunas personas molt significadas de las con-frarias reaccionarias, y un gran número de polissóns. Aquests estavan en majoria, y tots empunyavan lo corresponent garrot.

Algú va dir:

—Aquí está la guardia de honor del Ministre de Gracia y Justicia!

A las monjas del Corpus de Segovia se 'ls ha cremat el convent.

S' ha de confessar que hi ha convents molt demagogos y 'l del Corpus de Segovia deu ser un de tants.

Cansat d' esperar que 'ls descendents dels homes del any 35 anessin á incendiarlo, s' ha cremat y ja no 'n queda rastre.

¡Honor al suicida que 's crema á sí mateix, dihent mentres s' incendia —A veure qui 'm segueix!

Com ja saben, tenim al *Capitán Verdades* á la presó. Avants se deya: «Qui llengua té, á Roma va.» Pero aixó s' ha modificat. Lo qu' es avuy, qui llengua té va á la garjola.

La detenció del *Capitán Verdades* es deguda á l' autoritat militar de Madrid, que va mostrarse ofesa per la publicació de un article suscrist pel simpátich capitá, fent importantíssimas revelacions.

Ab las autoritats d' ara de la vritat estém lluny: si 'ls presentan un mirall el rompen d' un cop de puny.

Una revelació de un periódich de Madrid respecte als progressos del *separatisme*:

«En menos de un mes y medio se han vendido ocho mil y pico de cántaros con inscripciones separatistas en el establecimiento *Fayans catalá*.»

Valdría la pena de obsequiar al diari de Madrid ab un de aqueixos cantis.

Y aixís podríam dir:—Un mes que beu á gallet.

Encare no fa cinch dias varen firmarse alguns decretos concedint creus y ascensos á oficials de marina. Lo nostre pá de cada dia.

No tenim barcos, pero tenim marinos... y tenim sobre tot un Diari oficial, que millor que *La Gaceta* hauría de titularse: *El Ascensor*.

En Silvela ha desenganyat als catalanistas que 's fiavan de las promesas de 'n Polavieja, respecte á fer certas concessions de carácter administratiu á Catalunya.

Diuen en Silvela qu' ell no ha promés res y que per lo tant no vé obligat á res.

L' ORDRE CONSERVADOR

Ab lo qual no sols esmena la plana al séu colega, sino que fins se permet corretjirli l' apellido. Era Camilo y l' converteix en *Camelo*.

A últims de mes s' ha de reunir á Burgos un Congrés catòlich al qual hi assistirán la friolera de 50 bisbes.

A dos punxas per mitra, alló mes que un Congrés semblará una margenada d' etzavaras. Y en efecte: ¡Ay del que s' hi enganxi!

Lo seu enterro, verificat dilluns á la tarde, tingué caràcter exclusivament civil y fou una verdadera manifestació de dol; no dol oficial, fingit, de pura conveniencia y aparato, sino dol popular, fill dels sentiments y de la simpatia, d' aquells dols que no s' conquistan ab los diners ni s' compran ab la influencia.

Milers de personas y numerosas corporacions obreras acompanyaren lo cadavre del pobre torturat desde la casa mortuoria fins al monument de Colón, y no foren pochos los que no l' volgueren abandonar hasta deixar-lo en lo cementiri del Sud-Oest.

Entre las coronas que cubrian la caixa se n' destacava una en quinas cintas hi havia escrita aquesta senzilla y eloqüent dedicatória: *Efectos de Montjuich. A un mártir. Varios compañeros.*

Los restos del infortunat Gana quedaren depositats en lo ninxo número 89 del cementiri lliure, via de la Igualtat. ¡Allí ha trobat lo pobre obrer la pau que en vida li negaren los esbirros de la tiranía, vergonya d' Espanya y escándol de l' Europa civilizada!

¡Y rodi la bola!

TRENCA-CLOSCAS

D. ELADI USÓ

Formar en aquestas lletres lo titol de una parodia catalana. FRAY GRANOTA.

GEROGLIFICH

VEU

UN

A. DEL ESTANCH.

FRANCISCO GANA

UNA VÍCTIMA DE LA INQUISICIÓ ESPANYOLA

Diumenja va morir á Sant Martí de Provensals l' obrer Francisco Gana, un dels torturats de Montjuich.

Després de sufrir grans martiris sigüé declarat ignocent y absolt; pero com á tots los demés companys que s' trobaren en igual cas, se l' deportá al extranger, escullint la ciutat de Londres per punt de la seva residencia.

Allí ab la seva paraula, y mes que parlant, mostrant las marcas del torment que conservava en lo seu cos, patentisá l's horrors de Montjuich, que indignaren al mon enter.

Francisco Gana renunciá á repatriarse: tal era l' espant que li causavan els procediments inquisitorials aquí en us, y la falta de justicia.

Vivia últimament á Perpinyá: de 39 anys d' edat, tenia la salut perduda completament per efecte de las torturas físicas y morals que tingué de suportar durant lo seu cautiveri, y en los últims instants se decidí á regressar al nostre país, pera tornar lo seu cos á la terra.

Ab Francisco Gana desapareix una proba material acusadora contra l's butxins de Montjuich; pero deixa viu el recort de sos sufriments y l' anhel de la justicia reparadora.

**

XARADA

En hu de queixas d' amor quan á ma total escrich jo sempre adopto la hu tersa per ser mes clar quan l' hi dich y com que no só poeta dos sembla molt més bonich.

TAP DE SURO.

ANAGRAMA

Tanta total hi ha en lo mon que t' asseguro Pasqual que cab diner no total al costat de don Ramón pues sent com es un honrat cap diner no ha guanyat may y en cambi aquí tens en Gay qu' es un lladre consumat y guanya l' diners que vol perque sempre á n' aquest mon veurás algún bon Ramón y algún Gay que roba sol.

P. SALÓM MORERA.

MUDANSA

Va caure en un tot l' Antón y s' va dá un tot al total que segons ahir va dirme encare li fa molt mal.

PEP POP.

ROMBO

.....
.....
.....
.....
.....

Primera ratlla vertical y horisontal: consonant.—Segona: article plural.—Tercera: lluyta.—Quarta: nom d' home.—Quinta: nació.—Sexta: nom de dona.—Séptima: vocal.

GABRIEL CASAMOR.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciudadans Luis Pou, Julio Lus, R. Homedes, J. Domínguez, Emilio Rivas, y Jeperut:—Lo qu' envian aquesta semana no fa per casa.

Ciudadans Congre-Gos, C. G. Redembach, Tap de suro vilafraquí, y Sisquet D. Paila:—Insertarém alguna cosa de lo que us envian aquesta semana.

Ciudadá Tomás Viñals: Aquesta anarquia d' assonancias y consonancias está fora de la lley... poética.—Kokelin: Al arribar á mas mans havia perdut la oportunitat.—Angel Montanya: Veurém de aprofitarla.—Cassimir: Té bonas qualitats; pero, apart d' altres defectes, lo final lo fa impublicable.—Un de S. Gervasi. Hi falta salero.—R. Pujal: ¿Vol fer lo favor d' escriure ab tinta?—P. Salom Morera: Ho sento molt, pero no puch donarli la bona contestació que m' demana.—Jeph La Estel-la: Paciencia: es molt lo que guardem en cartera y poch lo que podem publicar.—Francesch Coma: No hi trobo l' compte.—Q. Malleu: Está equivocat: aquesta forma no es usual ni corrent. La natural confusió de que parla se sofriria, en tot cas, al publicarli l's dos sonets que cita.—Alons Maseras: Encare los trobo incorrectas: es necessari un treball mes cuydat.—Fray Granota: Es molt cursi.—Arcañ Priu: Resulta sumament confus.—Carlos d' Alfonso: Hasta l' 20. Y no escriguí ab llapis.—Gonnella poèlich: L' assumpto es molt pobre y la forma encare mes.—J. Espunya Ribot: Hi ha poça facilitat.—B. Ramón: Va bé y gracias. De lo altre ja n' parlará ab l' Editor á son degut temps.—Gabriel B. y Perwés: Hi ha versos de totes midas.—Sebastiá Hernández: Ho trobo massa manso.

Ciudadans Joan Via, A. Llimoner, Q. Roig, Manel Benet, Gavires (y companyia), C. Roure, y J. Tomas Salvany: Rebutts los traballs destinats al Almanach, y moltas gracias.

Preguem als ciudadans següents, que tingan la bondat de deixar en nostra Administració nota del seu domicili:

A. del Palau, R. Camins, P. Gatell, Amadeo Doria, Joseph Costa, Fidel Delfi, V. Tarrida, G. Torruella Tomás, P. Talladas, Sanch de Cargol, T. Doys, Lluís C. Callico, A. Tudó, F. Carreras, J. Casulleras Trulls, P. Colomer, P. Casals Valls, F. Pagés Cubinya, C. G. Redembach, Joan Via, F. Garcia A., J. Bagunyá, J. Bautista C., M. Badia, J. Gadea Mira, Carlos de Alfonso, R. Massip, Saldoni Ximus, J. Roselló Marangi, J. B. Ferrer, Bernaregi, P. Gargallo, Quimet, Pedro Umbert, Massanet, Jumerca, Ruiz Picasso, F. Carreras P., R. Riera Molins, A. Carrasco Gayán, Modest del Tossal, R. Canals, F. Pelegri, Domingo de Lleyda y F. Portela.

ANTONI LOPEZ, editor. Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor.—Asalto, 63.—Barcelona.